

Fikce uznání

Jen námitka nedostatku pasivní legitimace bez uvedení, z čeho žalovaný neexistenci pasivní legitimace odvozuje, nemůže zabránit fikci uznání nároku ve smyslu § 114b odst. 5 o. s. ř.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 7.4.2010, sp.zn. 28 Cdo 604/2010)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce J. K., zastoupeného JUDr. F. H., advokátem se sídlem Č. L., proti žalovanému J. H., bytem Ř., zastoupeného JUDr. R. B., o zaplacení částky 300.000,- Kč, vedené u Okresního soudu Praha - západ pod sp. zn. 6 C 162/2009, o dovolání žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 21. 10. 2009, č. j. 29 Co 337/2009 - 57, tak, že dovolání odmítl.

Z odůvodnění:

Žalobce se žalobou podanou dne 5. 11. 2007 domáhal vydání bezdůvodného obohacení ve výši 300 000 Kč, které mělo vzniknout tím, že za žalovaného uhradil část závazku z titulu leasingové smlouvy, kterou žalovaný od žalobce písemně převzal.

Okresní soud v Berouně uložil žalovanému platebním rozkazem ze dne 4. 1. 2008, č. j. 7 C 479/2007 - 14, aby do 15 dnů ode dne doručení platebního rozkazu zaplatil žalobci 300 000 Kč, nebo aby v této lhůtě podal odpor. Okresní soud v Berouně současně s platebním rozkazem vydal usnesení podle § 114b o. s. ř., č. j. 7 C 479/2007 - 15, kterým žalovanému uložil, aby se ve lhůtě 30 dnů od podání odporu proti platebnímu rozkazu písemně vyjádřil. Platební rozkaz i usnesení podle § 114b o. s. ř. byly žalovanému doručeny 27. 3. 2008.

Žalovaný v odporu ze dne 1. 4. 2008 uvedl, že příslušným je Okresní soud Praha - západ a dále namítal, že v dané věci není pasivně legitimován a z toho důvodu navrhl, aby žaloba byla v plném rozsahu zamítnuta.

Okresní soud v Berouně usnesením ze dne 15. 1. 2009, č. j. 7 C 479/2007, vyslovil svou nepřislusnost a věc postoupil Okresnímu soudu Praha - západ.

Okresní soud Praha - západ žalobě vyhověl rozsudkem pro uznání ze dne 14. 5. 2009, č. j. 6 C 162/2009-40, a uložil žalovanému zaplatit žalobci 300 000 Kč. Dle soudu prvního stupně žalovaný sice dne 2. 4. 2008 podal proti platebnímu rozkazu odpor, ve stanovené lhůtě se však k žalobě nevyjádřil.

Krajský soud v Praze rozsudek soudu prvního stupně rozsudkem ze dne 21. 10. 2009, č. j. 29 Co 337/2009-57, potvrdil. Dle odvolacího soudu nelze vyjádření žalovaného pokládat za kvalifikované vyjádření, které by zabránilo fikci uznání nároku, neboť neobsahovalo ani rámcové vylíčení rozhodujících skutečností.

Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalovaný dovolání, jehož přípustnost spatřoval v ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. Jako dovolací důvod žalovaný uvedl nesprávné právní posouzení věci /§ 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř./. Dovolatel konkrétně namítal, že § 114b odst. 1 o. s. ř. nestanoví, nakolik obšírně se žalovaný má vyjádřit, dále pak, že jeho vyjádření učiněné v odporu ze dne 1. 4.

2008 bylo dostatečně určité. Dovolatel dále uvedl, že Okresnímu soudu v Berouně předložil kupní smlouvu ze dne 12. 1. 2007 dokládající nabytí nemovitosti na adrese jeho bydliště a zprošťující rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 9. 7. 2008.

Žalobce se k dovolání nevyjádřil.

Dovolací soud zjistil, že dovolání je včasné, podané oprávněnou osobou, zastoupenou advokátem a splňuje formální obsahové znaky předepsané § 241a odst. 1 o. s. ř. Dále se dovolací soud zabýval přípustností dovolání.

Protože dovolání žalovaného směřuje proti výroku rozsudku, jímž odvolací soud potvrdil ve věci samé první rozsudek soudu prvního stupně, může být přípustnost dovolání založena jen za podmínky upravené v § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., tj. pokud dovolací soud, za použití hledisek příkladmo uvedených v ustanovení § 237 odst. 3 o. s. ř., dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. Ten je podle § 237 odst. 3 o. s. ř. ve znění po novele provedené zákonem č. [7/2009](#) Sb. (srov. přechodná ustanovení k zákonu č. [7/2009](#) Sb.) dán zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je soudy rozhodována rozdílně, nebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak; k okolnostem uplatněným dovolacími důvody podle § 241a odst. 2 písm. a) a § 241a odst. 3 se nepřihlíží.

Podle § 114b o. s. ř. ve znění před novelou provedenou zákonem č. [7/2009](#) Sb. (srov. přechodná ustanovení k zákonu č. [7/2009](#) Sb.) vyžaduje-li to povaha věci nebo okolnosti případu, může předseda senátu, s výjimkou věcí, v nichž nelze uzavřít a schválit smír (§ 99 odst. 1 a 2), a věcí uvedených v § 118b a § 120 odst. 2, místo výzvy podle § 114a odst. 2 písm. a), nebo nebylo-li takové výzvě řádně a včas vyhověno, žalovanému usnesením uložit, aby se ve věci písemně vyjádřil a aby v případě, že nárok uplatněný v žalobě zcela neuzná, ve vyjádření vylíčil rozhodující skutečnosti, na nichž staví svoji obranu, a k vyjádření připojil listinné důkazy, jichž se dovolává, popřípadě označil důkazy k prokázání svých tvrzení. K podání vyjádření určí lhůtu, která nesmí být kratší než 30 dnů od doručení usnesení (odstavec 1). Jestliže se žalovaný bez vážného důvodu na výzvu soudu podle odstavce 1 včas nevyjádří a ani ve stanovené lhůtě soudu nesdělí, jaký vážný důvod mu v tom brání, má se za to, že nárok, který je proti němu žalobou uplatňován, uznává; o tomto následku (§ 153a odst. 3) musí být poučen (odstavec 5).

Podle § 153a o. s. ř. uzná-li žalovaný v průběhu soudního řízení nárok nebo základ nároku, který je proti němu žalobou uplatňován, rozhodne soud rozsudkem podle tohoto uznání. Uzná-li žalovaný nárok proti němu žalobou uplatněný jen zčásti, rozhodne soud rozsudkem podle tohoto uznání, jen navrhne-li to žalobce (odstavec 1). Rozsudkem pro uznání rozhodne soud také tehdy, má-li se za to, že žalovaný nárok, který je proti němu žalobou uplatňován, uznal (§ 114b odst. 5) (odstavec 3).

Pro posouzení věci je rozhodující, zda vyjádření žalovaného, že ve věci není pasivně legitimován, je dostatečně určité, aby mohlo zabránit fikci předvídané § 114b odst. 5 o. s. ř. Ačkoliv má věcná legitimace význam pouze při uplatňování práva, tedy v procesu, je to stav plynoucí z hmotného práva. Věcně legitimován je ten účastník, který je subjektem hmotněprávního vztahu, o němž se v řízení jedná, tedy ten, kdo je podle hmotného práva skutečně nositelem tvrzeného subjektivního práva (aktivní věcná legitimace) či tvrzené subjektivní povinnosti (pasivní věcná legitimace), o nichž soud rozhoduje. Žalovaný je pasivně věcně legitimován, když má skutečně povinnost, jejíhož splnění se na něm žalobce domáhá. Nedostatek věcné legitimace vede k zamítnutí žaloby.

Úkolem soudu je připravit jednání tak, aby při něm mohla být věc projednána a aby ji bylo možno rozhodnout zpravidla při prvním jednání. Tomu odpovídá samotný text i účel ustanovení § 114b o. s. ř., tedy posílení odpovědnosti účastníků řízení za jeho výsledek se záměrem zrychlit řízení ve věci v

prvním stupni a racionalizovat jeho průběh. Konkrétně pak usnesení vydané podle § 114b odst. 1 o. s. ř. naplňuje tento účel tím, že napomáhá soudu určit okruh právně významných skutkových okolností, které jsou mezi účastníky sporné a které tak budou předmětem dokazování, jakož i zajistit obstarání důkazů, jejichž provedení účastníci k prokázání svých tvrzení navrhli, ale nemohou je sami předložit. Žalovaný se ve smyslu § 114b odst. 5 o. s. ř. kvalifikovaně vyjádří (a zabrání tak fikci uznání nároku a vydání rozsudku pro uznání), jestliže z jeho včasného písemného vyjádření vyplývá, že nárok, který byl proti němu uplatněn žalobou, zcela neuznává a jestliže alespoň v základních obrysech vylíčí rozhodující skutečnosti, na nichž staví svoji obranu. Žalovaný se nemusí výslovně vyjádřit ke všem žalobcovým tvrzením, není hodnocena ani kvalita nebo obšírnost jeho vyjádření, vyjádření ale nemůže být obecné a vágní, protože jinak by smysl usnesení vydaného podle § 114b odst. 1 o. s. ř. nemohl být naplněn. Tento závěr vyplývá i z ustálené judikatury Nejvyššího soudu, která pouhý nesouhlas s žalobou nepokládá za kvalifikované vyjádření způsobilé zabránit následkům předvídaným § 114b odst. 5 o. s. ř. (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. 7. 2008, sp. zn. 28 Cdo 611/2008; rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 8. 2008, sp. zn. 21 Cdo 3597/2007). Takovouto obecnou námitkou je i tvrzení dovolatele, že ve věci není pasivně legitimován, protože jí je, jak bylo výše objasněno, vyjádřeno pouze stanovisko žalovaného, že není nositelem povinnosti tvrzené žalobcem. Nijak z ní ovšem nevyplývá, z čeho žalovaný neexistenci tvrzené povinnosti (tj. neexistenci pasivní legitimace) odvozuje a jakým směrem by se tedy mělo soudní řízení vyvíjet. Taková námitka proto nemůže zabránit fikci uznání nároku předvídané v § 114b odst. 5 o. s. ř. Žalovaný může uplatnit rovněž námitky procesní povahy (např. nedostatek místní příslušnosti), jen jimi však s ohledem na účel usnesení vydaného podle § 114b odst. 1 o. s. ř., kterým je připravit jednání tak, aby bylo možno věc rozhodnout již při prvním jednání, nemůže vyhovět požadavku na kvalifikované vyjádření ve věci.

Přípustnost dovolání nemůže založit ani skutečnost, že dovolatel reagoval na výzvu Okresního soudu v Berouně ze dne 27. 11. 2008, aby sdělil, na jaké adrese se zdržoval ke dni 5. 11. 2007 tak, že dne 9. 1. 2009 doručil Okresnímu soudu v Berouně výpis z katastru nemovitostí. Jak již bylo řečeno, procesní námitky nemohou s ohledem na účel výzvy vydané podle § 114b odst. 1 o. s. ř. ani samotný text tohoto ustanovení zabránit fikci předvídané § 114b odst. 5 o. s. ř. Námitka dovolatele však není důvodná už proto, že výpis z katastru nemovitostí byl doručen soudu dne 9. 1. 2009, tedy až několik měsíců po 30 denní lhůtě stanovené v usnesení vydaném Okresním soudem v Berouně dne 4. 1. 2008 a doručeném žalovanému 27. 3. 2008. Ze stejného důvodu neobstojí ani námitka dovolatele, že Okresnímu soudu v Berouně předložil zprošťující rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 9. 7. 2008, protože ten byl předložen až 29. 7. 2008.

Pro úplnost Nejvyšší soud uvádí, že pokud se žalovaný včas na výzvu vydanou podle § 114b odst. 1 o. s. ř. nevyjádří nebo se vyjádří nedostatečně, jak tomu bylo v posuzovaném případě, soud má povinnost a nikoliv pouze možnost rozhodnout rozsudkem pro uznání a to aniž by se zabýval materiální stránkou věci. Shodný názor vyplývá též z usnesení Ústavního soudu ze dne 16. 11. 2006, sp. zn. III. ÚS 91/06, dle kterého, jestliže se soudy důsledně pohybovaly v zákonném rámci, a respektovaly zákonem stanovené podmínky výzvy podle § 114b o.s.ř., nelze mít vydání rozsudku pro uznání (ve smyslu § 114b odst. 5, § 153a odst. 3 o. s. ř.) za výraz "přepjatého formalizmu" ani za rozporné s pravidly spravedlivého procesu. Naopak, nevydání rozsudku pro uznání, ačkoli zákonem stanovené předpoklady pro takový postup byly splněny, by sloužilo důvodné námitce nedostatku spravedlivého procesu z pozice druhé strany v řízení, a to argumentem procesu nepředvídatelného, resp. svévolného.

Citovaná rozhodnutí Nejvyššího soudu jsou k dispozici na internetových stránkách www.nsoud.cz, rozhodnutí Ústavního soudu na stránkách <http://nalus.usoud.cz>.

Z důvodů shora uvedených dovolací soud dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí nemá zásadní právní význam, neboť je v souladu se zákonem a ustálenou judikaturou dovolacího i Ústavního soudu,

a dovolání podle § 243b odst. 5 věty první a § 218 písm. c) o. s. ř. odmítl.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nezbytná cesta](#)
- [Nepominutelný dědic](#)
- [Náhrada škody zaměstnancem](#)
- [Likvidace dědictví](#)
- [Jistota](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)